

Motion till riksdagen 2013/14:K207

av **Jan Lindholm (MP)**

Avskaffa monarkin

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om en åtgärdsplan för att avveckla monarkin.

Bakgrund

För över 200 år sedan utsågs en släkt som än idag skall producera nya statschefer för landet Sverige. Detta strider, enligt vår uppfattning, mot de mest grundläggande principerna för en demokrati. Ärftlig monarki är en kvarleva från det fördemokratiska samhället. På samma sätt som vi avvecklat andra fördemokratiska funktioner, traditioner och regelverk, vilka inte är förenliga med grundläggande demokratiska principer, bör därför den ärftliga monarkin avvecklas.

Det är just genom att avveckla sådant som bryter mot demokratins principer som vi tagit steget från ett fördemokratiskt samhälle till dagens system. Den som försvarar den ärftliga monarkin måste således försvara att ämbeten, genom lagstiftning, skall kunna gå i arv. I detta perspektiv motsätter vi oss också hela idén med att barn skall utses till uppdrag i sin moders livmoder och att hela uppväxten därefter präglas av detta. Det är oacceptabelt för en rättsstat att tvinga barn att bli offentliga personer utan möjlighet till eget privatliv. Med vilken moralisk rätt grundlagsfästs barns uppfostran till statschef? Detta strider mot grundläggande värden i en demokrati. Varje människa har enligt FN:s deklaration om mänskliga rättigheter den exklusiva rätten att växa och utvecklas så fritt som möjligt, utan att en konstitution talar om för den unga människan: Du skall bli statschef!

Hur pittoreskt man än kan tycka att monarki är, och hur trevliga kungar, drottningar, prinsessor och prinsar man än har, så är ärftlig monarki något främmande för de grundläggande demokratiska principerna.

Fel! Okänt namn på

Ofta framhålls att en republik har en mängd nackdelar. Det brukar framföras att ett fritt, demokratiskt val av statschef kan "splittra folket". Detta synsätt bottnar i något sorts förakt för demokrati och folkstyre som borde vara främmande för de politiska partierna. Principer som håller folket borta från val av sina företrädare brukar användas i länder som inte är kända för demokrati. Det finns dessutom ingen självklarhet att en avskaffad monarki måste ersättas med en direktvald statschef.

Ett annat argument som ofta framförs är att kungen och drottningen bidrar till att öka intresset för svenskt näringsliv genom att monarken fungerar som en försäljare av Sverige. Det måste starkt ifrågasättas om det verkligen är förenligt med demokrati att en ätt, tillsatt för över 200 år sedan, på detta sätt skall ha i uppgift att, med statliga medel, lansera varumärket Sverige som en del i kampanjer för att underlätta försäljning av Volvobilar, JAS-plan eller mobiltelefoner. Det måste också ifrågasättas hur en sådan argumentation till förmån för monarkin går att förena med de oskyldiga barnens rätt till integritet.

Jag anser att den ärftliga monarkin ska avvecklas i samband med att den nuvarande statschefen avgår. Under denna avvecklingstid bör regeringen utreda behovet av statschef och om så anses lämpligt hur ett sådant behov kan tillgodoses. Alternativa statschefsroller ska övervägas och nya former för att upprätthålla de arbetsuppgifter som kan och bör åligga en statschef skall studeras.

Republik med president skall då enbart vara en av flera alternativa lösningar, en annan kan vara att riksdagens talman också är statschef eller åläggs uppgifterna. Låt en utredning undersöka också okonventionella metoder att utse statschef, om det alls behövs någon i ett modernt samhälle. Tidpunkt för avskaffande av principen om att en släkt vald 1809 ska tillsätta kungar respektive drottningar i all framtid kan diskuteras. Man kan till exempel fastställa tidpunkten till den dag nuvarande kung avgår av egen vilja eller när en viss ålder.

Jag vill också, vid sidan av de demokratiska aspekterna, understryka att det finns en ekonomisk dimension av frågan. Att hålla hov är inte gratis. Ett avskaffande av monarkin kan mycket väl leda till ett billigare statskicks, något som borde välkomnas i tider när pengar behövs till annat.

Stockholm den 18 september 2013

Jan Lindholm (MP)